

Lite kulturhistorik om f.d. fotbollsplan

Bastuträsk, januari 2023

I början av 1930-talet spelades det fotboll på en åker ca 500 m fågelvägen härifrån i ONO riktning, på andra sidan Bastuträskbäcken, alldeles norr om nuvarande tennisbana. Åkern behövdes för gräsproduktion och bl.a. *Hjert Olson* drev på för att ordna en ny plan. Man sökte längs de s.k. fågatorna som byns skattebönder ägde gemensamt. Just på denna plats fanns ett relativt plant och stort område med lämplig markbeskaffenhet. Eftersom fågatan bara var ca 30 m bred, upplät Hjerts far *Rickard Olson* mark på ömse sidor för att få tillräcklig yta till en fotbollsplan (jämför mått nedan).

Nils Johan Berg började stubbryta marken i slutet av 30-talet. Han fick hjälp av ungdomar från klubben IK Uttern i byn. Andra som arbetade med fotbollsplanen var; *Joel Nilsson, Kjell Olsson, Dan Olsin, Hjert Olsson, Eskil Johansson, Karl-Erik Sandström, Gösta Pleje, Rolf Hörnberg, Linneus Hörnberg, Lennart Vännman, David Löfgren, Einar Vännman, Johan Norberg*, m.fl. Tallarna drogs ned med rot och allt med en i topparna fäst lina från flottsällskapet. Virket från fågatan fick idrottsklubben sälja och erhöll på så sätt pengar från byn. I samband med schaktning av jord hade *J. Norberg* och *E. Vännman* med sig häst och kärra. Rester av stenar och block som rensades och kördes bort kan ses runt planen, framför allt i det relativt stora röset ca 50 m OSO om denna informationstavla.

En fullstor fotbollsplan håller för det mesta måtten 64-75 x 100-110 m. Den röjda delen här upptog dock ca 45 x 90 m, och själva spelplanen med största sannolikhet inte mer än ca 35 x 70 m – jämför kartan här invid! De ungefärliga hörnpunkterna är nu markerade i terrängen med impregnerade stolpar som är rödmålade i topparna.

Matcher i den lägsta serien spelades till just efter krigsslutet och bevakades regelbundet av tidningarna *Umebladet, VK* och *VF* (uppgifter om matchresultat m.m. skickades i själva verket in av lagledaren). Glansperioden var således under 40-talet. Det kom upp till ett par hundra åskådare på matcherna från många av grannbyarna.

Efter glansperioden spelade IK Utterns ungdomar på planen fram till ca 1955. Avfolkningen satte fart på allvar och det blev allt svårare med förnygringen till klubben. Ett tag skrev tidningarna “(Granölaget)”, eftersom många spelare värvades därifrån – bl.a. bröderna *Sten-Sture* och *Rubin Winter* från närbelägna Tegsnäset.

Därefter har grusplanen hållits öppen ända fram till ca 1965, då den slutligen lämnades åt sitt öde och beskogades snabbt. Rester av norra målet (ett metallnät) kan ses här till höger på marken vid skylten. I slutet av 80-talet och början på 90-talet hade *Mats Pleje* ett antal bikupor stående strax här intill. På 90-talet fram till idag har vägen genom området utgjort ett populärt stråk för ridning och promenader.

År 2002 påbörjades röjning och gallring av området. Stigar, vägar och vändplan har rensats. Arbetet fortgår alltjämt med oregelbundna intervaller.

Om du har **synpunkter** på texten ovan – ser felaktigheter, eller vill komplettera uppgifterna – hör av dig till:

Gunnar Odell

Gammåkersvägen 7

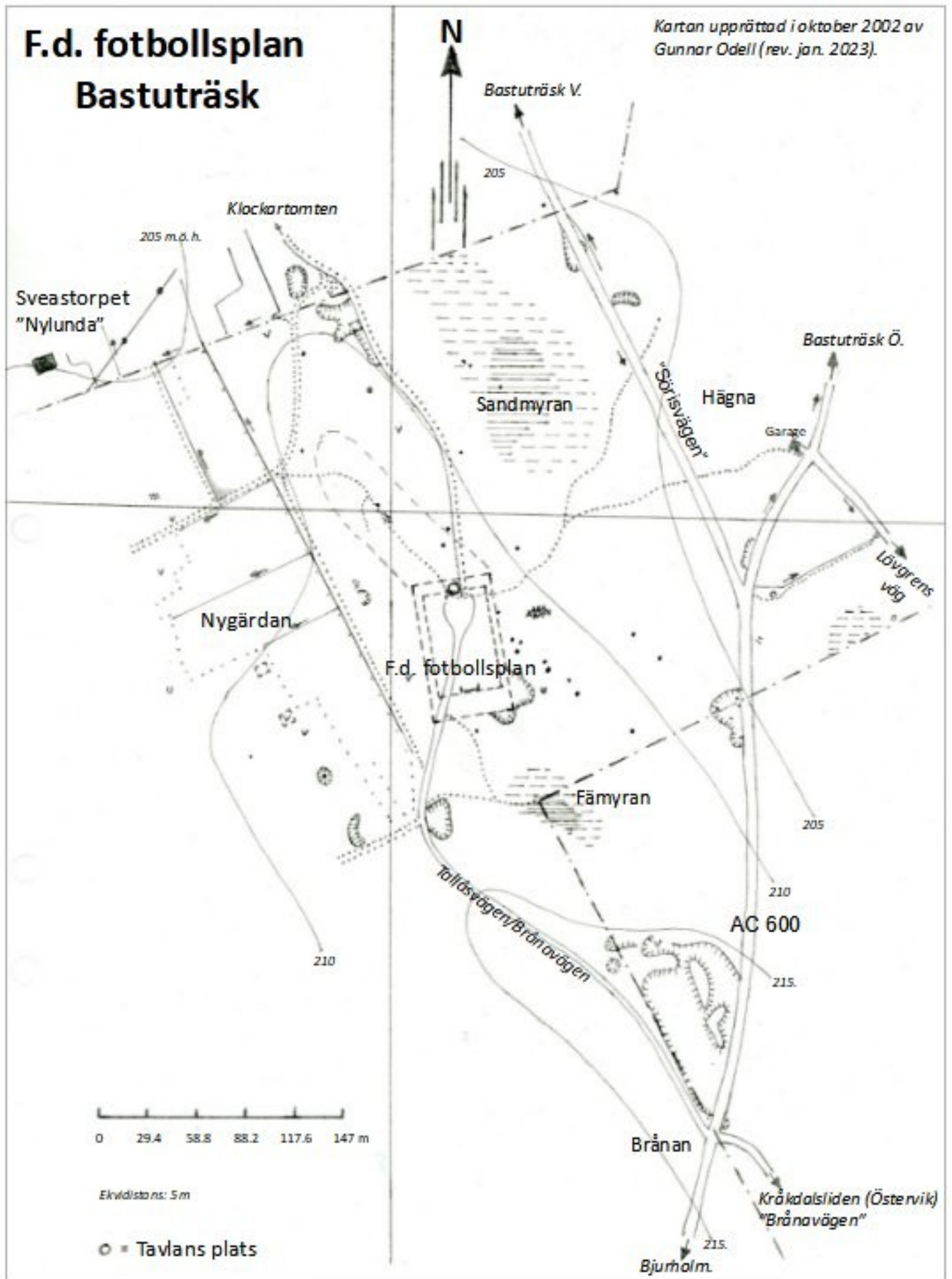
907 88 TÄFTEÅ

Tel(mob): 070-728 25 92

e-post: Gunnar.Odell@gmail.com

F.d. fotbollsplan Bastuträsk

Kartan upprättad i oktober 2002 av
Gunnar Odell (rev. jan. 2023).

Ekvidstans: 5 m

○ = Tavlans plats

Något mer fotbollsplanshistoria:

Tag gärna med dig ett exemplar hem!

- Vänsteryttern *Einar Vännman* lär ha klagat på det lite för lösa gruset i sydöstra hörnet av fotbollsplanen – där fick han slita hårt!
- *Fridolf Vännman* tog ofta upp inträde under 40-talet. En biljett kostade då 25 öre. Varje betalande fick en nål att sätta i jackan – detta för att det skulle vara lättare att se vem som betalat eller inte.
- Ingen försäljning just av mat och dryck lär ha förekommit under matcherna. Spelarna fick dock sockerdricka ur en back att släcka törsten med – vilket de unga åskådarna var mäkta avundsjuka över.
- *Helge Johansson*, lär ha sagt att han skulle dänga mössan i backen varje gång hemmalaget gjorde mål.
- Särskilt intresserade bör även kunna hitta information om fotbollsmatcherna från sparade tidningar i bibliotekens arkiv.
- Grustagen i närheten, särskilt det i SÖ hörnet, är kvarstående spår efter det att fotbollsplanen utjämnades vid byggandet i slutet av 30-talet. Det har även använts som grustag för andra ändamål, Mats Pleje skriver: *"Varje höst på 1950-talet skulle Sörsivägen grusas. Jag var med min farfar och hästen Brunte som hämtade grus vid detta grustag. Oftast var det flera hästekipage igång samtidigt, och man körde ut på sitt skifte och spred sen ut det för hand på vägen. 1958 köpte pappa en traktor, DB 31D, med Ålö Quick-lastare och då fick han knappt köra ut något grus själv, för de andra körarna som handlastade sina hästvagnar ville väldigt gärna ha hjälp med lastningen. 'Sku du könna hjälp jag å last'. När allt var spritt gick man och räfsade till vägen, så att större stenar inte blev liggande kvar."*
- Den f.d. "fågatan" (samfällt område) som löpte längs med fotbollsplanen höll en bredd på 30 m. En fastighetsreglering gjordes 1992, då den areal fågatorna upptog fördelades på respektive markägare som hade mark gränsade till området.
- Stigar runt planen är i vissa fall markerade med blå färgfläckar och/eller snitselband på angränsande träd. En med bil framkomlig väg (om man kör försiktigt) går mot Brånan (ej färgmärkt), en stig (som delar sig i två) går mot Hägna och vidare ned mot byn i söder, en stig går mot Klockartomten och en mot torpet Nylunda ("Sveas torpet" på officiell karta), en kort stig går till den lilla "Fämyran" strax söder om fotbollsplanen. Promenera gärna på dessa för att hålla dem öppna! Drag också **gärna** bort ris från planen, eftersom ambitionen är att här skall en ny sport se dagens ljus så småningom, nämligen SKOGSFOTBOLL (jfr. träskfotboll som också är en relativt ny sport)! Handskar skall finnas i postlådan.

Gunnar Odell, 20203-01-03, Gammåkersvägen 7, 907 88 TÄFTEÅ, Tel(hem): 070-728 25 92, e-post: Gunnar.Odell@gmail.com

ILLUSTRATION: NIKLAS ERIKSSON